

Posudek školitele

Název práce: Estetický faktor v pojetí zkušenosti Johna Deweyho: estetická relevance snowboardingu

Autorka: Klára Vyhnánková

Diplomová práce Kláry Vyhnánkové má dvojí základní cíl. Jednak představit a na příkladu snowboardingu konkretizovat pojetí estetické zkušenosti u Johna Deweyho a následně Richarda Shustermana, současně pak poukázat na jeden z možných zdrojů atraktivity tohoto sportu – estetický faktor zkušenosti. Domnívám se, že v obou těchto cílech autorka uspěla.

Práce je přehledně a logicky členěna do tří hlavních kapitol. V první autorka představuje Deweyho pojetí zkušenosti a zdůvodňuje, proč je právě tento pojem pro Deweyho filosofii klíčový. Umožňuje mu totiž jednotlivé elementy skutečnosti pojímat v jejich vzájemné vztaženosti a vyhnout se tak tomu, aby do jeho filosofické koncepce vstoupil předpoklad poznávajícího a poznávaného v jejich oddělenosti. Dewey nevychází z oddělenosti subjektu a objektu, jejichž vazby je teprve třeba vysvětlit, ale od pojmu zkušenost, ve které jsou už oba póly propojeny, a následně je třeba ukázat, jak jejich polarita vzniká. Vyhnánková ve své práci představuje základní rysy zkušenosti, tak jak ji definoval Dewey a poukazuje na jeho myšlenku o estetické kvalitě jakékoliv zkušenosti, která směřuje ke svému završení. Jednotlivé momenty Deweyho koncepce pak trefně představuje na příkladech jízdy na snowboardu. Zvláště cenný je podle mého názoru autorčin postřeh, že rytmus zkušenosti v Deweyho pojetí neznamená pouze sled pravidelně se v čase opakujících úseků, ale „uspořádanou variaci změn“ či slovy Alfreda North Whiteheada „fúzi stejného a nového“. Tuto tezi pak velice účelně demonstruje na příkladu rytmu snowboardových oblouků. Ukazuje zde, že úspěšně vyjetý oblouk na snowboardu (nebo lyžích) nás nevybízí k jeho přesnému zopakování, ale vede nás, pokud má být rytmický, k dílčím modifikacím, které zohledňují právě dokončený oblouk na straně jedné i výhled k navázání druhého oblouku na straně druhé. Rytmu jízdy tedy nedosahujeme pouhou aplikací vzorového oblouku na všechny ostatní, ale neustálým uplatňováním minulých zkušeností jízdy společně s výhledem budoucích záměrů jízdy na současný stav. Tento „snowboardový“ příklad pak velice dobře ilustruje Deweyho obecné pojetí rytmu ve zkušenosti.

Ve druhé části práce autorka představuje rozvrh somaestetiky Richarda Shustermana, který na Deweyho v mnohém navazuje a ve třetí části autorka ukazuje psychologické a historické charakteristiky tohoto sportu. Všechny části práce tvoří, podle mého názoru, organický celek.

Abych však nezůstal pouze u chvály. V porovnání s oběma předchozími kapitolami považuji třetí část za slabší a místo možného vyvrcholení vlastně dochází k určitému odeznění tématu. Ve třetí kapitole se také vyskytuje několik sporných míst. Na straně 69 autorka tvrdí: „Ze surfingu se vyvinul skateboarding pro období, kdy surfařům nefoukal vítr a nevzdouvaly se dostatečné vlny. Jeho patentování se datuje mezi léta 1962–1963, vznik snowboardingu kolem roku 1965.” Na straně 70, ale píše: „Většina zdrojů datuje vznik snowboardingu do roku 1963, kdy skateboardista Tom Sims vyrobil první tzv. „sněžné prkno“.” Zde vidím rozpor mezi daty. To může být samozřejmě pouze přehlédnutí. Další ne zcela zřejmou pasáž nacházím na přelomu stran 63 a 64, kde autorka mluví o charakteristikách her a jejich uplatnění pro jízdu na snowboardu. V jakém smyslu je však snowboarding hrou? Nepředpokládá hra určitá pravidla, jejichž porušením se dostáváme mimo danou hru? Jaká pravidla by pak byla závazná pro snowboarding?

Celkově práci považuji za kvalitní, jednoznačně ji **doporučuji k obhajobě** a doporučuji hodnotit jako **výbornou**.

6. 8. 2013 České Budějovice

Martin Kaplický